

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นงานวิจัยชุดแผนงานโครงการวิจัยที่ประกอบด้วยงานวิจัยเดี่ยว จำนวน 3 เรื่อง โดยกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัยชุดโครงการ จำนวน 3 ข้อ คือ 1) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาดของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วม และ 3) เพื่อจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตชนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วม การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) มีระเบียบวิธีวิจัย (Research methodology) ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินงานวิจัยการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรีเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นงานวิจัยชุดแผนงานโครงการวิจัยที่ประกอบด้วยงานวิจัยเดี่ยว จำนวน 3 เรื่อง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยชุดโครงการตามลำดับดังนี้ (ตามภาพประกอบที่แสดงในภาคผนวก ก)

งานวิจัยเรื่องที่ 1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยเรื่องที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการตลาดของวิสาหกิจชุมชน โดยชุมชนมีส่วนร่วม

งานวิจัยเรื่องที่ 3 การจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตชนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วม

ระเบียบวิธีวิจัย

ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เป็นการวิจัยที่ผสมผสานการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Research) กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) รวมทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เข้าด้วยกัน

แผนปฏิบัติการวิจัย

ระยะเวลาในการวิจัยปี พ.ศ.2557-พ.ศ.2559 โดยดำเนินการวิจัยตามแผนปฏิบัติการวิจัยของชุดโครงการ ดังนี้

ลำดับที่	กิจกรรม	ช่วงเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	ผู้รับผิดชอบ
1	ประชุมนักวิจัย ผู้ช่วยวิจัย ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนการวิจัย	พ.ย 2557	-ประสานงาน -ทำหนังสือเชิญประชุม	1.รายงานการประชุม 2.แผนการปฏิบัติการวิจัย	นักวิจัยชุดโครงการ ทุกคน
2	สำรวจสภาพทั่วไป/ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา/ความต้องการเบื้องต้นของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในเขตพื้นที่ธนบุรี	ธ.ค. 2557 - ม.ค. 2558	-ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง -ลงพื้นที่สำรวจสภาพทั่วไป -สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจตามประเด็นสำคัญที่กำหนดไว้ -ข้อมูลที่ได้มารวบรวมวิเคราะห์สรุปผล	รายงานการศึกษา	-นักวิจัยชุดโครงการ ทุกคน -ผู้ช่วยวิจัย -ผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ลำดับที่	กิจกรรม	ช่วงเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	ผู้รับผิดชอบ
3	การศึกษาดูงานโครงการ ส่วนพระองค์ ตามปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง	กพ. 2558	-ทำหนังสือขอความ อนุเคราะห์เข้าชมและฟัง การบรรยายจากคณะ วิทยากรของโครงการส่วน พระองค์ สำนัก พระราชวัง สวนจิตรลดา -ประสานกลุ่มวิสาหกิจไป ศึกษาดูงาน	-สรุป รายงานผล การพัฒนา กระบวนการ เรียนรู้การ ดำเนินงาน ของวิสาหกิจ ชุมชนตาม ปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	-นักวิจัยชุด โครงการ -สมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน -ผู้ช่วยวิจัย
4	-ศึกษาสภาพและปัจจัย เงื่อนไขการบริหารจัดการ และการออกแบบ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน -ศึกษาสภาพและความ ต้องการการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ในการ บริหารจัดการและการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ของ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ม.ค.- มิ.ย 2558	-ลงพื้นที่ศึกษากลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา โดย การสัมภาษณ์เชิงลึก และ การสังเกต -วิเคราะห์ข้อมูล	รายงานผล การศึกษา	-นักวิจัย โครงการ ที่ 1 ดร.สมจินตนา จิรายกุล ดร.วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์ -ผู้ช่วยวิจัย -ผู้แทนกลุ่ม วิสาหกิจ ชุมชน
5	-การเก็บรวบรวมข้อมูลและ การส่งเสริมกระบวนการ เรียนรู้การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการส่งเสริม การตลาด -ศึกษาความต้องการหัวข้อ ในการจัดอบรมปฏิบัติการ	ม.ค.-มิย 2558	-ลงพื้นที่ศึกษากลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา โดย การสัมภาษณ์ และการ สังเกต -วิเคราะห์ข้อมูล	รายงานผล การศึกษา	นักวิจัย โครงการที่ 2 อ.วรรณภา, อ.สมิทธิ์และ อ.ณรงค์พล

ลำดับที่	กิจกรรม	ช่วงเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	ผู้รับผิดชอบ
6	-การเก็บรวบรวมข้อมูล สร้างองค์ความรู้ ถอดองค์ ความรู้ การจัดการความรู้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน หัตถกรรมของจิวและสร้าง สื่อสิ่งพิมพ์และวิดีโอ	ม.ค. – มิ.ย 2558	-การศึกษาเอกสาร -การลงพื้นที่ศึกษากลุ่ม วิสาหกิจชุมชนที่เป็น กรณีศึกษา โดยสัมภาษณ์ อย่างมีโครงสร้าง -บันทึกจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ และวิดีโอ	การรายงาน ผลการศึกษา	นักวิจัย โครงการที่ 3 ดร.วินัยธร วิชัยดิษฐ์ ดร.จิตณรงค์ เยี่ยมสำอางค์
7	พัฒนากระบวนการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อส่งเสริม การตลาด โดยการจัดอบรม เชิงปฏิบัติการ	พ.ค 2558	-เชิญวิทยากร -เชิญสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มที่เป็นกรณีศึกษา เข้ารับการอบรม -จัดเตรียมเอกสารการอบรม -ดำเนินการอบรม/ ประเมินผล -วิเคราะห์ข้อมูล	-สรุป รายงานผล การศึกษา	นักวิจัย โครงการที่ 2 อ.วรรณภา , อ.สมิทธิ์และ อ.ณรงค์พล
8	-การประชุมติดตาม ผลการวิจัย	มิ.ย. 2558	-รายงานความก้าวหน้าการ วิจัย	-รายงานผล การศึกษา	นักวิจัยทุกชุด โครงการ
9	พัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการและ การออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยการจัดอบรมเชิง ปฏิบัติการตามหัวข้อที่ กำหนดให้กับสมาชิกกลุ่ม วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม ตัวอย่าง	ก.ค.-ส.ค 2558	-เชิญวิทยากร -เชิญสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจ ชุมชนกลุ่มที่เป็นกรณีศึกษา เข้ารับการอบรม -จัดเตรียมเอกสารการอบรม -ดำเนินการอบรม/ ประเมินผล -วิเคราะห์ข้อมูล	สรุปรายงาน ผลการ ปฏิบัติการ พัฒนา	นักวิจัย โครงการที่ 1 ดร.สมจินตนา จิรายุกุล และ ดร.วิสิทธิ์ โพธิวัฒน์
10	การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและ สังเคราะห์ข้อมูลชุด โครงการ	ส.ค – ธ.ค 2558	-ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการ วิเคราะห์เชิงเนื้อหาตาม ประเด็นสำคัญที่ค้นพบ -สรุปรายงาน	รายงานการ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผล	นักวิจัยทุก โครงการ

ลำดับที่	กิจกรรม	ช่วงเวลา	วิธีดำเนินการ	ผลผลิต	ผู้รับผิดชอบ
11	การติดตามสรุปผลสะท้อน ความคิดการพัฒนาการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน อย่างยั่งยืนตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงรวมทั้ง การนำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงไปสู่การปฏิบัติใน ประเด็นที่กำหนด	ธ.ค. 2558 - ม.ค. 2559	-จัดประชุมอภิปรายกลุ่ม (focus group discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนกลุ่ม วิสาหกิจชุมชน นักวิจัยและ ผู้เกี่ยวข้อง	-สรุป รายงานผล สะท้อน ความคิดเพื่อ การพัฒนา	-นักวิจัยชุด โครงการ
12	จัดทำรายงานต้นฉบับ และตรวจสอบ	ก.พ.-ม.ย 2559	-จัดพิมพ์รายงานต้นฉบับ ตรวจสอบแก้ไข	-รายงาน ต้นฉบับ	นักวิจัยชุด โครงการ
13	เผยแพร่ผลงานวิจัย	พ.ค- ก.ย.2559	รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	รายงานการ วิจัย	นักวิจัยชุด โครงการ

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรี จำนวน 13 กลุ่ม ที่ได้ทำการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตชนบุรี โดยข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรีอ้างอิงจากข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ข

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ สุกงศ์ จันทวานิช (2547) ที่กล่าวว่าในการเลือกพื้นที่เพื่อศึกษานั้นจะต้องพิจารณาพื้นที่ที่สามารถตอบปัญหาของการวิจัยได้ ความเป็นไปได้ของสนามที่จะเข้าไปศึกษา คือขนาดจะต้องไม่ใหญ่จนเกินไป ในแง่ของความสะดวกของผู้วิจัย พื้นที่อยู่ไกลเกินไปหรือไม่ สามารถเดินทางไปติดต่อลำบากหรือไม่ ในแง่ของความปลอดภัยของผู้วิจัย และความร่วมมือของพื้นที่ในการทำวิจัย ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเขตชนบุรี โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้แก่วิสาหกิจชุมชนในเขตชนบุรี จำนวน 2 กลุ่ม พัฒนาการกระบวนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการตลาด

1.1 เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพื้นที่ศึกษาขณะผู้วิจัยทำหนังสือขอข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนในเขตชนบุรีจากกองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ผู้วิจัยติดต่อประสานงานและลงสำรวจพื้นที่เพื่อคัดเลือกพื้นที่ศึกษาแบบเจาะจง (purposive random sampling) จำนวน 5 กลุ่ม ตามเกณฑ์ดังนี้

1) เป็นวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เขตชนบุรี ที่คงอยู่และมีผลงานต่อเนื่องในปีที่ดำเนินการวิจัย(พ.ศ.2557-พ.ศ.2558)ความคงอยู่ของวิสาหกิจชุมชน นั้นคือวิสาหกิจชุมชนนั้นจะต้องยังคงจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนและยังดำเนินงานในลักษณะของวิสาหกิจชุมชนอยู่ ซึ่งพบว่าหลายวิสาหกิจชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปจากการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนแล้ว บางวิสาหกิจชุมชนอยู่ในรูปของบริษัท บางวิสาหกิจชุมชนไม่ได้ทำการจดทะเบียนต่ออายุ และบางวิสาหกิจชุมชนไม่สามารถติดต่อเพื่อขอข้อมูลได้

2) ความพร้อมต่อการเข้าร่วมโครงการวิจัย ได้แก่ ความพร้อมของวิสาหกิจชุมชนได้แก่

2.1) ด้านบุคคล ต้องเป็นผู้มีความสนใจในการรับการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการและการออกแบบผลิตภัณฑ์การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการตลาด และสนใจในการจัดการความรู้และเป็นวิสาหกิจชุมชนต้นแบบในกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน

2.2) ด้านสถานที่และการเดินทางเพื่อลงพื้นที่วิจัยมีความสะดวกและความปลอดภัยต่อการลงพื้นที่วิจัย

3) การให้ความสมัครใจและความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นซึ่งจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นบางวิสาหกิจชุมชนไม่มีความสนใจและไม่สมัครใจต่อการเข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้

4) เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมในการออกแบบภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ จาก การประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบในทีมวิจัย

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผลการพิจารณาพบว่าได้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามเกณฑ์ที่กำหนดทุกข้อ ในแต่ละวัตถุประสงค์ดังนี้

- การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมบดิน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนฉลุยไทยลายวิจิตร
- การพัฒนากระบวนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาด จำนวน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเจียรไนพลอยอัญมณี และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนฉลุยไทยลายวิจิตร
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้นแบบที่อยู่ในการเกณฑ์ ที่มีผลการดำเนินงานระดับดีเด่นที่ได้รับการประเมินจากคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกรณีศึกษาในการจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน คือ ศูนย์ศึกษาวิจัยพัฒนาของวิสาหกิจชุมชนวัดบางน้ำชัน

รวมกลุ่มตัวอย่างในการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเขตนนบุรี ในด้านต่างๆ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้างต้น จำนวน 4 กลุ่ม

ผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล (key informants) คือผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่เขตนนบุรีซึ่งเป็นพื้นที่กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการพัฒนากลุ่มการเรียนรู้และการบริหารจัดการที่ดี คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมบดิน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนฉลุยไทยลายวิจิตรผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึกใช้เทคนิคการสุ่มแบบ snowball sampling ผู้นำและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมบดิน จำนวน 7 คน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนฉลุยไทยลายวิจิตร จำนวน 13 คน รวมจำนวน 20 คน

ผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการพัฒนากลุ่มการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาดคือ กลุ่มวิสาหกิจเจียรไนพลอย อัญมณีเขตนนบุรี ผู้นำและสมาชิกกลุ่ม 8 คน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนฉลุยไทยลายวิจิตร จำนวน 13 คน

ผู้ให้ข้อมูลของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาการจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ คือ ประธานกลุ่มและสมาชิก จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.แบบสัมภาษณ์เชิงลึก

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้างใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำ ประชานกลุ่ม และสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

2.แบบสังเกต สภาพโดยทั่วไปและการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.การจัดโครงการศึกษาดูงานด้านเศรษฐกิจพอเพียง โดยจัดศึกษาดูงาน โครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา รับฟังการบรรยายจากวิทยากรของสำนักพระราชวังในการดำเนินโครงการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้แทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน นักวิจัย และผู้ช่วยวิจัยร่วมโครงการ

4.การจัดประชุมอภิปรายกลุ่ม สรุปผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนตามอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรีรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกต
2. การจัดกิจกรรมโครงการศึกษาดูงานสวนพระองค์ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เข้าร่วมโครงการศึกษาดูงานและการติดตามผลการนำไปปฏิบัติ
3. การจัดประชุมอภิปรายกลุ่ม (focus group discussion) รวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่กำหนดที่ได้จากการอภิปรายในการประชุม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1.การศึกษาสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรีศึกษาจากเอกสาร หนังสือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาตามประเด็นที่ค้นพบและการสังเกต โดยวิธีการเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) สรุปผลการวิเคราะห์จำแนกเป็นหมวดหมู่เพื่อมุ่งตอบตามประเด็นคำถามนำมาสรุปเป็นประเด็นหลักที่สำคัญและเขียนบรรยายสรุปเป็นความเรียง

2. ข้อมูลที่ได้จากการประชุมอภิปรายกลุ่ม สรุปสะท้อนความคิดผลการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิเคราะห์เนื้อหา(content analysis) สรุปวิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญและบรรยายสรุปเป็นความเรียง

วิธีดำเนินการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนเขตนบุรีโดยชุมชนมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

โดยศึกษาในประเด็นย่อย 3 ข้อ และมีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และศึกษาสภาพปัจจัยเงื่อนไขการบริหารจัดการและการออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนเขตนบุรีวิธีดำเนินการและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก(indept interview) การสัมภาษณ์กลุ่ม(group interview) ร่วมกับการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม(participation observation) และการสังเกตอย่างไม่มีส่วนร่วม (non - participation observation) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสังเกต

1.1 การเข้าถึงพื้นที่วิจัยในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยประสานงานกับผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจง และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย แล้วคณะผู้วิจัย ลงพื้นที่เพื่อศึกษาสภาพจริงของวิสาหกิจชุมชนการพบปะกับบุคคลในกลุ่มในพื้นที่ เพื่อทำความคุ้นเคย ทำให้เกิดความไว้วางใจและการยอมรับและเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยสำรวจข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างการพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน จำนวน 4 กลุ่ม และศึกษาสภาพการบริหารจัดการด้านต่างๆการออกแบบผลิตภัณฑ์และปัจจัยเงื่อนไขของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 2 กลุ่ม ตามกรอบการวิจัยระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสังเกต(โดยให้นักศึกษาที่เรียนในรายวิชาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ที่ผู้วิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนในภาคเรียนที่ 2ปีการศึกษา 2557 ได้ร่วมเก็บข้อมูลจริงพร้อมกับผู้วิจัย) ระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม 2557 –20 มกราคม 2558

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ดำเนินการดังนี้

1) นัดหมายวันเวลาที่ผู้วิจัยและนักศึกษาผู้ร่วมวิจัยไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ดำเนินการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก สังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลทั่วไป ความเป็นมา และวิธีการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สภาพการบริหารจัดการด้านต่างๆการออกแบบผลิตภัณฑ์และปัจจัยเงื่อนไขของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดีของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบทโดยชุมชนมีส่วนร่วมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research) โดยผู้ประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเขตชนบทซึ่งเป็นพื้นที่การวิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis)สรุปรายงาน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

2.1 พื้นที่ศึกษาคือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมบดิน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนลพบุรีไทยลายวิจิตร จากการเลือกตามเกณฑ์ข้างต้น เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการที่ดี

2.2ดำเนินการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ใช้หลักการตามแนวคิดของKemmis and McTaggart (2000: 505) ตามวงจรวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน (plan)2) ขั้นปฏิบัติการและสังเกตผล(act and observe)และ 3)ขั้นสะท้อนความคิด (reflect) โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

2.2.1การวางแผน(planning) เป็นขั้นตอนของการกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางเพื่อแก้ปัญหา นั้น โดยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ประชุมและวางแผนร่วมกันของคณะผู้วิจัย และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

2.2.2ขั้นปฏิบัติการและสังเกตผล(act and observe)เป็นการปฏิบัติการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ตามขั้นตอนการวางแผน และสังเกต ติดตาม และประเมินผล โดยดำเนินการในขั้นปฏิบัติการ และสังเกตประเมินผลในโครงการ ดังนี้

1) นำผู้แทนและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างศึกษาดูงาน

การดำเนินงานของโครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดาพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการบริหารจัดการที่ดีและการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกลุ่มตัวอย่างและการสังเกตติดตามผลการนำไปใช้

2) จัดโครงการอบรมและฝึกปฏิบัติการ การบริหารจัดการ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการตามแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หัวข้อและเนื้อหาในการอบรมเกิดจากการเสนอของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และได้พิจารณาร่วมกันกับคณะผู้วิจัย ประกอบด้วยการบริหารจัดการที่ครอบคลุม การบริหารจัดการด้านการเงิน การบริหารด้านการตลาด และการฝึกอบรมให้กับบุคลากรที่เป็นผู้ประกอบการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีการประเมินผลการฝึกอบรมในแต่ละโครงการจากแบบสอบถามความพึงพอใจและการสัมภาษณ์เพิ่มเติม

2.2.3 สะท้อนความคิด(reflect)จัดประชุมกลุ่ม (focus group discussion) ระดมความคิด และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุบบทเรียนจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการพัฒนาต่อไป

3. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนเขตรอบนบุรี ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ((participatory action research) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

วิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา คือ วิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่ม ที่เป็นกรณีศึกษาตามวัตถุประสงค์ย่อยข้อที่ 1 และ 2 ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนมบดิน และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนปลาตะเพียนฉลุไทยลายวิจิตรในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การออกแบบผลิตภัณฑ์โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะยกมาตรฐานการสื่อสารภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ผ่านการออกแบบตราสัญลักษณ์ (logo) ที่สันทศิลป์อัตลักษณ์ (visual elements) และชุดบรรจุภัณฑ์ (packaging) โดยการทำงานแบบความร่วมมือระหว่างผู้วิจัยและเจ้าของผลิตภัณฑ์โดยมีกระบวนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ใช้หลักการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (2000: 505) ตามวงจรวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน (plan) 2) ขั้นปฏิบัติการและสังเกตผล (act and observe) และ 3) ขั้นสะท้อนความคิด (reflect) ดังนี้

3.1 การวางแผน(planning) ศึกษาข้อมูลจากเอกสารและวางแผนร่วมกันของคณะผู้วิจัยและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ที่เป็นกรณีศึกษา โดยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการศึกษาทำความเข้าใจเบื้องต้น การศึกษาและทำความเข้าใจผลิตภัณฑ์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ ข้อมูลทางการตลาดเกี่ยวกับตัวอย่างผลิตภัณฑ์และทำความเข้าใจกับเจ้าของผลิตภัณฑ์ โดยมีประเด็นสรุปของการทำความเข้าใจเรื่องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

- 1) ทำให้ผู้บริโภคมั่นใจในคุณภาพของผลิตภัณฑ์
- 2) เจ้าของผลิตภัณฑ์จะสามารถเพิ่มราคาสินค้าได้หากภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ได้รับการพัฒนา
- 3) ลดการเกิด brand parity หรือ ความเหมือนซึ่งมีเจ้าอื่นๆทำในลักษณะเดียวกัน
- 4) ผู้บริโภคจะเลือกผลิตภัณฑ์โดยดูจากความโดดเด่น (salient) จำได้ (memorable) โดดดัง(noteworthy)

5) ผลิตภัณฑ์เมื่อมีตราสินค้าของผลิตภัณฑ์มีความหมายเชิงบวกในสายตาผู้บริโภคจะทำให้เกิดช่องทางทางการตลาดมากขึ้น

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์

กระบวนการนี้เป็นการจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ เพื่อสังเคราะห์ให้ได้ข้อมูลสำคัญที่จะใช้ในการออกแบบ โดยการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ ในส่วนที่สามารถนำมาใช้ในการกำหนดจุดเด่นของมูลฐานทางการออกแบบ เพื่อสื่อสารสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ รวมถึงศึกษาถึงแผนงานในอนาคตเพื่อมองทิศทางของการออกแบบที่ยืดหยุ่นสำหรับการเปลี่ยนแปลงหรือการขยายตัวในอนาคต โดยมีประเด็นสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์ประวัติความเป็นมากำเนิดมาอย่างไรมีพัฒนาการสำคัญเป็นอย่างไร
- 2) การวิเคราะห์แผนงานในอนาคตแนวโน้มการขยายตัวทางธุรกิจเช่นเพิ่มชนิดของผลิตภัณฑ์ เป็นต้น
- 3) การวิเคราะห์สถานการณ์ทางการตลาดและคู่แข่งสภาพตลาดในธุรกิจเดียวกันเป็นอย่างไรคู่แข่งเป็นใคร (จุดเด่น / เอกลักษณ์ด้านภาพลักษณ์เช่นตราสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์)
- 4) การวิเคราะห์ข้อจำกัดที่ควรพิจารณาหมายถึงสิ่งที่ต้องระวังอะไรบ้างในการออกแบบตราสัญลักษณ์ออกแบบบรรจุภัณฑ์
- 5) การวิเคราะห์ปัญหาด้านภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์เพื่อให้การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด

6) การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายทางการตลาดซึ่งในที่นี้ได้วิเคราะห์ 2 มิติคือเชิงกายภาพ (demographics) เพศ / อายุ / การศึกษา / อาชีพ / รายได้ / สถานภาพทางสังคม / ถิ่นที่อยู่อาศัยและเชิง จินตภาพ (psychographics) วิถีชีวิต / ความคิด / ความเชื่อ / อุดมคติ

7) การวางตำแหน่งหรือการกำหนดแนวคิดในการออกแบบโดยวิเคราะห์จากจุดขาย / ความโดดเด่น / จุดแตกต่างของผลิตภัณฑ์

8) การกำหนดอารมณ์ความรู้สึกและรูปแบบของงานออกแบบ

3.2 การปฏิบัติการและสังเกตผล(actand observe)

การปฏิบัติการ(act) โดยการจัดโครงการศึกษาดูงานและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้การออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยครอบคลุมหัวข้อในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการ ออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้างต้น และปฏิบัติการจริงควบคู่ไปกับการได้รับความรู้จากการอบรมเชิง ปฏิบัติการ

ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนาแบบ

กระบวนการนี้เป็นขั้นตอนของการกำหนดงานออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยการ ทำงานร่วมกันระหว่างนักวิจัยและเจ้าของผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การออกแบบตราสัญลักษณ์
- 2) การออกแบบบรรจุภัณฑ์ โดยแยกตามชนิด และขนาดบรรจุภัณฑ์ต่างๆ
- 3) การออกแบบบรรจุภัณฑ์รวม หรือ shopping bag เพื่อความสะดวกในการ แบ่งเป็น ขนาดต่างๆ

ขั้นตอนการผลิต

กระบวนการนี้เป็นขั้นตอนของการเตรียมต้นฉบับงานพิมพ์ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้แนะนำ ขั้นตอนการทำงาน และประสานงานเบื้องต้นกับเครือข่ายผู้ผลิตงานพิมพ์ ต่อจากนั้นเจ้าของผลิตภัณฑ์ เป็นผู้ดำเนินการจนได้ผลผลิตที่ต้องการ

การสังเกตผล(observe) โดยการสังเกต ติดตาม และประเมินผลจากการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ ชิ้นงานที่ได้จากการออกแบบและการนำไปใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ สินค้าเพื่อจำหน่าย

3.3 สะท้อนความคิด(reflect) โดยการจัดประชุมอภิปรายกลุ่ม ระดมความคิด และ ร่วม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ สรุบบทเรียนจากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้การออกแบบผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม วิชาทฤษฎีชุมชนจากผลการวิจัย และแนวทางการพัฒนาต่อๆไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตและการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis) สรุปผลการวิเคราะห์จำแนกเป็นหมวดหมู่เพื่อมุ่งตอบตามประเด็นคำถาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาดของวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรีโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ในการวิจัยเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่วิสาหกิจชุมชนและการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาดให้แก่วิสาหกิจชุมชนได้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. พื้นที่ศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขตชนบุรี จำนวน 13 แห่งพื้นที่ศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยมีสมาชิกรวมกันทั้งสิ้นจำนวน 21 คน ได้แก่ กลุ่มเจียรไนพลอย อัญมณี เขตชนบุรี มีสมาชิกกลุ่ม 8 คน และกลุ่มปลาตะเพียนฉลุไทยลายวิจิตร มีสมาชิกกลุ่ม 13 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด
- 2) การฝึกอบรมส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด
- 3) แบบทดสอบวัดความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 4) แบบประเมินโครงการอบรมการส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด
- 5) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด เพื่อติดตามผลหลังจากได้รับการฝึกอบรม

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด

การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ เอกสารและบทความต่างๆ

1.2) สร้างแบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด โดยแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาดของวิสาหกิจชุมชนโดยแบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค

1.3) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบข้อคำถามเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์(IOC) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

1.4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ

1.5) นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้สัมภาษณ์ผู้นำหรือตัวแทนของวิสาหกิจชุมชน

2) การฝึกอบรมส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด

การจัดการฝึกอบรมส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาดให้แก่วิสาหกิจชุมชนผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการจัดฝึกอบรมด้วยวิธีวิธีดังนี้

วิธีการดำเนินการในการกำหนดหัวข้อและเนื้อหาในการฝึกอบรม

2.1) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปและข้อมูลเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาดของวิสาหกิจชุมชน มาวิเคราะห์ความต้องการในการฝึกอบรมของวิสาหกิจชุมชน

2.2) กำหนดหัวข้อฝึกอบรม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้นของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและความต้องการของวิสาหกิจชุมชนมากำหนดเป็นหัวข้อในการฝึกอบรม จากนั้นนำหัวข้อในการฝึกอบรมนำเสนอให้แก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อร่วมกันพิจารณาหัวข้อถึงความเหมาะสม ความจำเป็น ความต้องการและกำหนดวันเวลาที่จะใช้ในการจัดการฝึกอบรม

2.3) ผู้วิจัยได้นำหัวข้อที่ได้จากการร่วมกันพิจารณาระหว่างผู้วิจัยและผู้นำหรือตัวแทนจากวิสาหกิจชุมชนไปกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม ซึ่งได้แก่หัวข้อในการฝึกอบรมต่อไปนี้ (1) ความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการตลาด (2) Social Media กับ การส่งเสริมการตลาด (3) การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ Facebook เพื่อการส่งเสริมการตลาด (4) การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ youtube เพื่อการส่งเสริมการตลาด (5) การใช้ Line เพื่อการติดต่อสื่อสาร (6) การสร้างร้านค้าด้วย Linesshop (7) การใช้ประโยชน์จากโปรแกรม Instagram เพื่อการส่งเสริมการตลาด

2.4) นำหัวข้อที่ได้กลับมาร่วมกันพิจารณาระหว่างผู้วิจัยและผู้นำหรือตัวแทนจากวิสาหกิจชุมชนอีกครั้งเพื่อยืนยันถึงความถูกต้องเหมาะสม และตรงตามความต้องการของวิสาหกิจชุมชน

2.5) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรม โดยเชิญวิทยากร อ.ดร.ธงไชย สุรินทร์วรารังกูร อาจารย์ชินโรส ถิ่นวิไลสกุล และคณะทีมวิทยากร จากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา และกำหนดวันเวลาและสถานที่ในการจัดฝึกอบรม ในวันที่ 16 – 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้อง 274 อาคาร 2 ชั้น 7 มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยได้เชิญตัวแทนจากวิสาหกิจชุมชนเป้าหมาย วิสาหกิจชุมชนอื่นและผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมในโครงการอบรม

3) แบบทดสอบวัดความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดความรู้ที่ได้รับจากการจัดฝึกอบรม โดยมีวิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือดังนี้

3.1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดความรู้

3.2) วิเคราะห์โครงสร้าง ให้ค่าน้ำหนักและกำหนดจำนวนข้อสอบ

3.3) จัดทำข้อคำถามและนำมาสร้างเป็นแบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อคำถาม

3.4) นำแบบทดสอบที่ได้ไปให้แก่ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5) ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ที่ต้องการ โดยเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 และได้นำข้อคำถามมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4) แบบประเมินโครงการอบรมการส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจโครงการอบรมการส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการตลาด โดยได้ดำเนินการดังนี้

4.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจากเอกสารงานวิจัยและจากอินเทอร์เน็ต

4.2) กำหนดหัวข้อที่ในการสอบถามความพึงพอใจ โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้เข้าฝึกอบรมในภาพรวมประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ตอนที่ 2.1 ความพร้อมของการจัดอบรมจำนวน 6 ข้อคำถาม ตอนที่ 2.2 การประเมินผลการอบรมจำนวน 5 ข้อคำถาม ตอนที่ 2.3 การประเมินวิทยากร จำนวน 9 ข้อคำถาม โดยแบ่งเป็นระดับความพึงพอใจจำนวน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อส่งเสริมการตลาดประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ โดยแบ่งเป็นระดับความพึงพอใจจำนวน 5 ระดับ

4.3) นำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม

4.4) นำแบบประเมินมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.5) นำแบบประเมินที่ได้มาใช้ในการประเมินโครงการฝึกอบรม

ซึ่งแบบประเมินโครงการอบรมการส่งเสริมความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาดดังแสดงไว้ในภาคผนวก ค

5) แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาดเพื่อติดตามผลหลังจากได้รับการฝึกอบรม

การสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 5.1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์จากหนังสือ เอกสารและบทความต่างๆ
- 5.2) สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อติดตามผลของวิสาหกิจชุมชนต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด
- 5.3) นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบข้อคำถามเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์(IOC) โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5.4) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
- 5.5) นำแบบสัมภาษณ์ไปใช้สัมภาษณ์ผู้นำหรือตัวแทนของวิสาหกิจชุมชน

3.การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

- 1)การเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเขตรชนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการค้นหาข้อมูลของวิสาหกิจชุมชนเขตรชนบุรีด้วยการค้นหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต จากเว็บไซต์ www.smce.doae.go.th ซึ่งเป็นเว็บไซต์ระบบสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน และทำหนังสือราชการไปยังกรมส่งเสริมการเกษตรเพื่อขอข้อมูลวิสาหกิจชุมชนในติดต่อเพื่อสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเพื่อเลือกวิสาหกิจชุมชนที่จะมาเข้าร่วมโครงการวิจัย
- 2) ผู้วิจัยทำการเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จะมาเข้าร่วมโครงการวิจัยตามจากปัจจัยความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน
- 3) ผู้วิจัยลงพื้นที่เป้าหมายเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น ด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการตลาด
- 4)นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงความต้องการ ปัญหาและอุปสรรคต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของวิสาหกิจชุมชน เพื่อกำหนดหัวข้อในการจัดฝึกอบรม
- 5) ลงพื้นที่เป้าหมายเพื่อนำหัวข้อในการจัดฝึกอบรมให้วิสาหกิจชุมชน

6) นำหัวข้อการจัดการฝึกอบรมและเนื้อหาบางส่วนให้แก่วิทยากรชุมชนเพื่อร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมใจการจัดการฝึกอบรมอีกครั้ง รวมทั้งกำหนดการจัดการฝึกอบรม วัน เวลา และสถานที่ ที่วิทยากรชุมชนสะดวกในการจัดการฝึกอบรม

7) จัดการฝึกอบรมให้แก่วิทยากรชุมชนตามหัวข้อที่กำหนด

8) วัดและประเมินผลหลังการจัดการฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบและแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรม

ระยะที่ 2 การติดตามผลจากการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้

1) การติดตามผลจากการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ โดยวิธีการสังเกต และติดตามจากผลการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การใช้เว็บไซต์ www.facebook.com ในการประชาสัมพันธ์สินค้า การใช้โปรแกรมไลน์ (Line Application) ในการติดต่อสื่อสารกับลูกค้า เป็นต้น

2) ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลจากการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น เพื่อช่วยดำเนินการแก้ไขปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้วิจัยและวิทยากรชุมชนด้วยวิธีการสังเกต ซักถาม

3) ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลที่ได้จากการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลผลลัพธ์ที่ได้จากกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3) จัดประชุมกลุ่มย่อยระหว่างวิทยากรชุมชนกลุ่มทดลองกับทีมวิจัยเพื่อทำการสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการวิจัย

4) นำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานวิจัยทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ และจัดทำรายงานการวิจัย

4.การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ใช้วิธีในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมีทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การคำนวณค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เขตธนบุรีโดยชุมชนมีส่วนร่วม

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix-method Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตธนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วมซึ่งได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยที่ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัยพื้นที่ทำการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้โดยนำเสนอตามลำดับงานวิจัยในแต่ละเรื่องซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนดังนี้

การวิจัยการจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตธนบุรีโดยชุมชนมีส่วนร่วมกรณีศึกษาศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมของจังหวัดธนบุรี

เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ผู้วิจัยได้แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

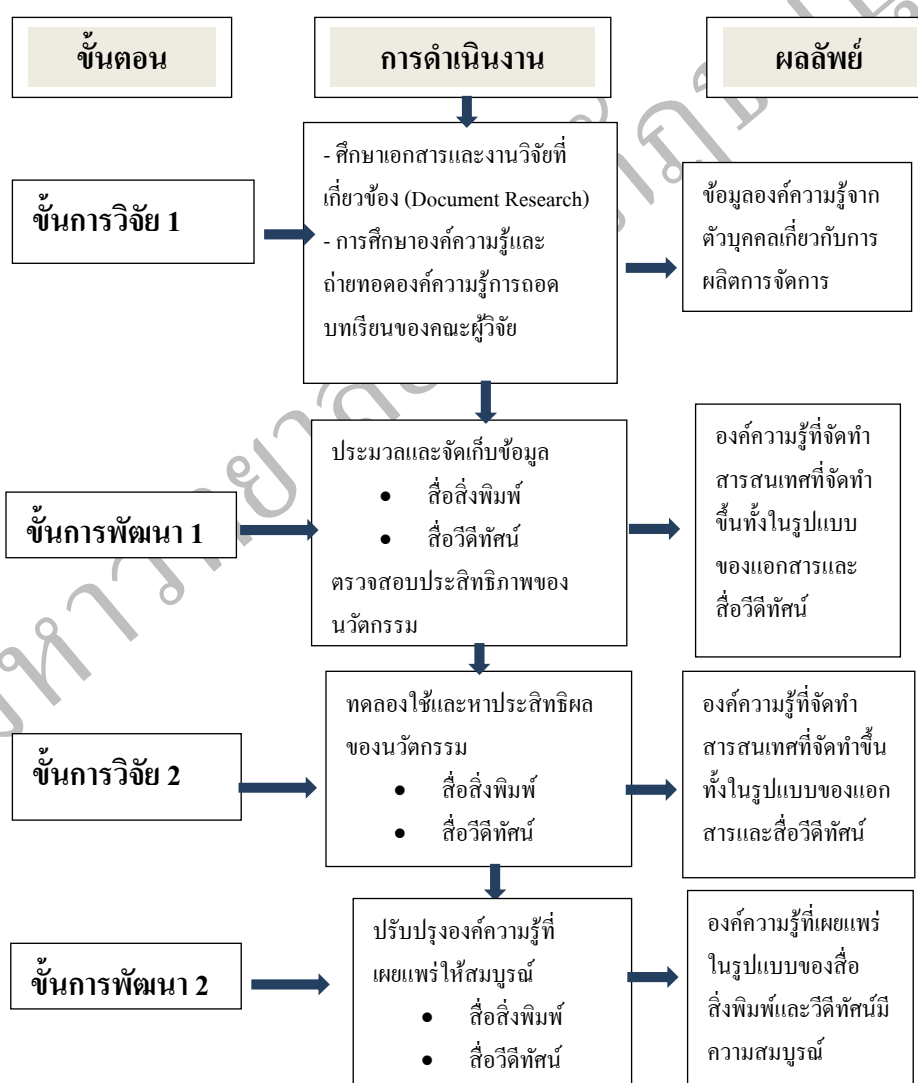
1. ขั้นการวิจัย 1 (Research 1 : R_1 : การสร้างความรู้) คือขั้นตอนของการคัดเลือกและเก็บรวบรวมข้อมูลกับวิสาหกิจชุมชนได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น 3 ปีติดต่อกันซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับเจ้าของกิจการในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมของจังหวัดด้านการผลิตการบริหารจัดการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมที่มีแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice) เพื่อสกัดองค์ความรู้จากตัวบุคคลสู่การจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อไป

2. ขั้นการพัฒนา 1 (Development : D_1 : การประมวลและจัดเก็บความรู้) คือขั้นตอนของการจัดข้อมูลและประมวลและจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เป็นสารสนเทศโดยจัดทำเป็นร่างเอกสารและสื่อวีดิทัศน์และตรวจสอบหาประสิทธิภาพของสารสนเทศที่รวบรวมองค์ความรู้ทั้งในรูปของสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ก่อนนำไปสู่การทดลองใช้รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ขั้นการวิจัย 2 (Research 2: R₂ : การเผยแพร่และใช้ความรู้) คือขั้นตอนของการหาประสิทธิผลของนวัตกรรมโดยการนำสารสนเทศที่จัดทำขึ้นทั้งในรูปแบบของเอกสารและสื่อวีดิทัศน์ให้กับกลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มนักวิชาการนักศึกษา ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องกับวิสาหกิจชุมชนซึ่งเป็นอาสาสมัคร

4. ขั้นการพัฒนา 2 (Development 2 : D₂) คือขั้นตอนของการนำผลการทดลองใช้มาสู่การปรับปรุงองค์ความรู้ที่เผยแพร่ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังแผนภาพต่อไปนี้

ภาพ 15 สรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยการจัดการความรู้

การวิจัยเรื่องการจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เขตธนบุรี โดยชุมชนมีส่วนร่วมผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือและแนวทางการพัฒนาเครื่องมือตามขั้นตอนของการวิจัยซึ่งแบ่งเครื่องมือตามขั้นตอน 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นการวิจัย 1 (Research 1 : R₁ : การสร้างความรู้) คือขั้นตอนของการคัดเลือกและเก็บรวบรวมข้อมูลกับวิสาหกิจชุมชนได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนดีเด่น 3 ปีติดต่อกันซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับเจ้าของกิจการในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมของจิ๋วด้านการผลิตการบริหารจัดการ โดยชุมชนมีส่วนร่วมที่มีแบบการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) เพื่อสกัดองค์ความรู้จากตัวบุคคลสู่การจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสารสนเทศที่เป็นประโยชน์โดยการถอดบทเรียน การสัมภาษณ์เชิงลึกและการบันทึกภาพและเสียงซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือและวิธีการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1.1 พื้นที่ทำการศึกษา

โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกถอดองค์ความรู้จากวิสาหกิจชุมชนที่มีผลการดำเนินงานระดับดีที่ได้รับการประเมินจากของคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน โดยศูนย์ฝึกวิชาชีพหัตถกรรมของจิ๋วชุมชนวัดบางน้ำชนบ้านเลขที่ 563 ถนนเจริญนคร แขวงบুদ্ধโล เขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตธนบุรีเป็นพื้นที่ทำการศึกษา

1.2 แหล่งข้อมูลและประชากร

ศูนย์ฝึกวิชาชีพหัตถกรรมของจิ๋วชุมชนวัดบางน้ำชนบ้านเลขที่ 563 ถนนเจริญนคร แขวงบুদ্ধโล เขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นวิสาหกิจชุมชนในเขตธนบุรีซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงซึ่งประกอบด้วย ประธานกลุ่ม 1 คนสมาชิกของกลุ่ม 1 คนซึ่งเป็นผู้ที่ยินดีและเต็มใจในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่อคณะผู้วิจัยและปฏิบัติงานในศูนย์หัตถกรรมของจิ๋วมากกว่า 10 ปี

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.3 ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการบันทึกเสียงการสนทนาตลอดจนถ่ายทำกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ผู้วิจัยต้องทำอยู่ในพื้นที่ที่ทำการศึกษาร้อยอย่างใกล้ชิดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่

1.3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบ

1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการสัมภาษณ์เพื่อสกัดองค์ความรู้ในตัว
ของบุคคลเพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2) สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เป็นเลิศ(best practice) ของวิสาหกิจชุมชน
ของจิวในด้านการผลิตและการจัดการ โดยชุมชนมีส่วนร่วม

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านโดยใช้ดัชนีความ
เที่ยงตรงเชิง โครงสร้าง (construct validity)

ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลผลการประเมิน
พิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในเกณฑ์
ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป (มาเรียมนิลพันธุ์, 2551: 179) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผลการ
ตรวจสอบพบว่าแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลเพื่อการพัฒนาแบบการ ใ้ช้ทางปัญญาแบบ
เพื่อนช่วยเพื่อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ = 4.60-5.00 ,S.D. = 0.00 – 0.57 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

หลังจากตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุง
แก้ไขเครื่องมือด้านการจัดรูปแบบและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูลจริง

1.3.3 แบบวิเคราะห์เอกสารในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวิเคราะห์เอกสาร
ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและพัฒนา ดังนี้

1) ศึกษาเอกสารการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร

2) สร้างแบบวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนศูนย์
วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมของจิวเขตธนบุรี ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตการจัดการและการมีส่วนร่วม

3) นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ใช้ดัชนีความเที่ยงตรง
เชิง โครงสร้าง (Construct Validity)

ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของแบบวิเคราะห์เอกสารที่ใช้ใน
การศึกษาข้อมูลผลการประเมินพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างตามความ
คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญกำหนดเกณฑ์ (มาเรียมนิลพันธุ์, 2551: 247)

เกณฑ์ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยครั้งนี้คือค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป (มาเรียมนิลพันธุ์, 2551: 179) เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมและประเมินข้อมูลซึ่งผลการตรวจสอบพบว่าแบบวิเคราะห์เอกสารมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $= 5.00$,S.D. = 0.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

หลังจากตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญไปปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือด้านความถูกต้องของรูปแบบและเนื้อหา ก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

1.3.4 เครื่องบันทึกภาพและเสียงผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกภาพและเสียงในการบันทึกภาพและเสียงเพื่อนำไปสู่การจัดทำสารสนเทศประเภทวีดิทัศน์ในการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งภาพและเสียงที่มีความสมบูรณ์

1.3.5 เครื่องบันทึกเสียงในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องบันทึกเสียงในการสนทนากับกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การถอดบทเรียนจากการสัมภาษณ์ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนจะนำไปสู่การสกัดและประมวลความรู้เพื่อนำไปสู่การสร้างสารสนเทศในการเผยแพร่องค์ความรู้ทั้งในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

2. ขั้นการพัฒนา 1 (Development : D₁ : การประมวลและจัดเก็บความรู้)คือขั้นตอนของการจัดข้อมูลและประมวลและจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้เป็นสารสนเทศโดยจัดทำเป็นจัดทำร่างเอกสารและสื่อวีดิทัศน์และตรวจสอบหาประสิทธิภาพของสารสนเทศที่รวบรวมองค์ความรู้ทั้งในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนซึ่งแบ่งเป็น ด้านเนื้อหา 3 คนด้านการจัดการองค์ความรู้ 1 คนและด้านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ 1 คนก่อนนำไปสู่การทดลองใช้รวมถึงการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบประสิทธิภาพโดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ขององค์ความรู้ที่จัดรวบรวมเป็นสารสนเทศในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบตรวจสอบ

3. ขั้นการวิจัย 2 (Research 2: R₂ : การเผยแพร่และใช้ความรู้)คือขั้นตอนของการหาประสิทธิผลของนวัตกรรมโดยการนำสารสนเทศที่จัดทำขึ้นทั้งในรูปแบบของเอกสารและสื่อวีดิทัศน์ให้กับผู้กลุ่มตัวอย่างโดยกทั้งกลุ่มนักวิชาการนักศึกษา และชุมชนซึ่งเป็นผู้อาสาสมัครจำนวน 15 คนซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบประเมินสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

4. **ขั้นการพัฒนา 2 (Development 2 : D₂)**คือขั้นตอนของการนำผลการทดลองใช้มาสู่การปรับปรุงองค์ความรู้ที่เผยแพร่ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ดำเนินการดังนี้ ดำรวจแนวคิด ทฤษฎี ที่สนใจศึกษา กำหนดประเด็นปัญหาที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาสำรวจข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่กำลังศึกษาสร้างตัวแบบสำหรับการศึกษาวิสาหกิจชุมชน ร่วมกับการลงพื้นที่วิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา การสำรวจข้อมูลในรายละเอียด การถอดองค์ความรู้ในกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการ

2. เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้รูปแบบสื่อการเรียนรู้ต่างเช่นวีดิทัศน์ บทความ ฯลฯและหาประสิทธิภาพด้านความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของสารสนเทศที่เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ในรูปแบบของวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์

3. นำสารสนเทศที่เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ในรูปแบบของวีดิทัศน์ไปหาประสิทธิภาพโดยทดลองให้กลุ่มนักวิชาการชุมชน นักศึกษาได้ทดลองศึกษาความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ที่รวบรวมองค์ความรู้และประเมินผลจากการศึกษาโดยใช้แบบประเมินสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

4. นำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขสารสนเทศที่เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ในรูปแบบของวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) จากการศึกษาเอกสารหลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมของจิ่วสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) และการสรุปอุปมาน(analytic induction)

2. การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกับ แหล่งข้อมูลสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือการวิเคราะห์เนื้อหา (content Analysis) และการสรุปอุปมาน(analytic induction)

3. วิเคราะห์ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. วิเคราะห์ประสิทธิผลของสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นด้านเนื้อหาสาระด้านดึงดูดใจและด้านประโยชน์ที่ได้รับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี